

[b]Discussienota Toekomst van de KNSB (augustus 2013)[/b]

[b][i]Aanbeveling 16:[/i][/b]

Maak werk van de professionalisering van het topschaken. Onderzoek hoe een commercieel sponsorplan er uit zou kunnen zien en welke organisatievorm voor het topschaken het meest geschikt is.

[b]5.5 Topschaken[/b]

Topschaken is een onvervreemdbaar onderdeel van het Nederlandse schaken. Ons land heeft een wereldkampioen gehad en heeft een reputatie hoog te houden als organisator van toptoernooien. De schaaksport en de Nederlandse prestaties zijn in de Nederlandse sportwereld (in het bijzonder NOC*NSF) ondergewaardeerd. Schaken is een zeer grote internationale sport en er zijn veel sterke schaaklanden. In de tweejaarlijkse schaakolympiade presteert Nederland de laatste jaren goed tot uitstekend (de laatste keer een 6e plaats). In het FIDE-landenklassement staat Nederland gedeeld 8e. Twee Nederlanders staan in de top-50 van de internationale ratinglijst, waarvan één in de top-20.

Topschaken zal ook in de toekomst een kerntaak van de KNSB blijven. De kosten van het topschaken zijn echter hoog, zowel voor de schakers als voor de organisatoren. Wil de KNSB op topniveau mee blijven tellen, dan is het noodzakelijk externe financiële bronnen aan te boren. Gezocht moet worden naar middelen om een bondscoach aan te stellen. De twee traditionele externe bronnen, overheidssubsidies en bedrijfssponsoring, hebben hun langste tijd gehad. Beide zijn vormen van hand-ophouden. Geld van buiten moet tegenwoordig worden verdiend. Diverse sportbonden (ook minder grote) hebben daarmee al ervaring mee. Zij kunnen externe financiers een aanbod doen dat een zekere *return on investment* verzekert.

Topsport is een professionele en commerciële onderneming. Het topschaken in Nederland is nog sterk op amateuristische basis georganiseerd. De mogelijkheden om de schaaksport commercieel te exploiteren zijn beperkt omdat slechts een klein publiek in het schaken is geïnteresseerd. De KNSB heeft sterk behoefte aan methoden om de uitstraling naar het grote publiek en naar de schaakwereld zelf (vooral de jeugd) te verbeteren. In de paragraaf over imago en media (5.2.e) is hierover het een en ander opgemerkt.

In de praktijk komen veel sponsorrelaties tot stand via persoonlijke (en soms toevallige) contacten tussen een sportbestuurder en een ondernemer. Deze relaties zijn vaak kortstondig. Fund raising lijkt beter te werken aan de hand van een commercieel plan. Dat neemt niet weg dat persoonlijke relaties ook voor het leggen van meer zakelijke contacten van groot belang zijn. Overwogen zou kunnen worden of *crowd funding* dat de laatste jaren in opkomst is, voor de schaaksport een haalbare optie is.

Een commercieel plan houdt in de eerste plaats in dat je vaststelt welke symbolische waarde ('belevingswaarde') het schaken kan hebben voor externe gegadigden. Hiervoor heb je creatief denkende mensen voor nodig. Daarnaast is een zakelijke aanpak vereist.

Voor een ondernemingsgewijze aanpak is het van belang dat een zekere afstand tot de besluitvormingsstructuur van de KNSB bestaat. Te denken valt aan een exploitatiestichting die het topschaken commercieel runt. Het bestuur van de stichting wordt gevormd door het KNSB-bestuur dat hiervoor verantwoord aflegt aan de Bondsraad, terwijl de dagelijkse leiding door een professionele manager wordt gedaan.

Vermeden moet worden dat het topschaken helemaal los komt te staan van de overige geldingen binnen de KNSB. Dat is overigens ook voor de topspelers niet gunstig, omdat de KNSB de officiële vertegenwoordiger bij de FIDE is en spelers naar de internationale wedstrijden (Olympiades) afvaardigt.

Meerjarenbeleid 2014-2018

5 Topschaak

5.1 Evaluatie Meerjarenbeleidsplan 2011-2014

In de beleidsperiode 2011-2014 zijn we erin geslaagd om onze hoofddoelstelling te realiseren om Nederland weer tot de top-10 van schaaklanden in de wereld te laten doordringen. Het is goed dat

Nederland weer bij de toplanden hoort. Daarnaast heeft ook Nederlands sterkste schaker Anish Giri verdere progressie geboekt en verloopt zijn ontwikkeling nog steeds volgens plan.

Samenvattend kunnen over de afgelopen periode op het gebied van topschaak de onderstaande kansen en bedreigingen worden opgesomd. Daarbij zijn de bedreigingen veelal extern van aard.

Kansen die zijn waargenomen:

- De KNSB heeft dankzij diverse topschaaksubsidies een ambitieus trainingsprogramma kunnen opstellen voor Anish Giri en andere talenten (focus op jonge topschakers). Dit is gebeurd door middel van een aanstelling van een bondscoach, en het inschakelen van diverse andere trainers.
- Voor het eerst sinds 1989 heeft Nederland zich weer geplaatst voor een WK Landenteams (Istanbul 2013) en is daar op de 6e plaats geëindigd.
- Topschakers zijn door de KNSB gesteund in deelname aan internationale kampioenschappen door middel van de NOC*NSF subsidie 'deelname internationale evenementen'.
- De KNSB is ingesprongen op incidentele kansen op subsidiegebied (training Kasparov-Giri, kortstondige verlenging contract bondscoach).
- De ervaren topschakers zijn goed in staat gebleken om hun hoge niveau vast te houden.
- Nederland kent een uitgebreid toernooicircuit met capabele toernooiorganisaties die daarmee kansen bieden aan Nederlandse topschakers.

Bedreigingen/zwakke punten (deels voor de toekomst):

- In de Sportagenda 2013-2016 heeft NOC*NSF voor ons nadelige beleidskeuzes gemaakt die geleid hebben tot een structureel lagere subsidie voor topschaak.
- De LOTTO inkomsten nemen af, en dat betekent voor de toekomst mogelijk nog eens een extra daling in de subsidie voor topschaak.
- De subsidie 'deelname internationale evenementen' is verdwenen en daarmee voor de KNSB de financiële mogelijkheden om deelname van topschakers op individuele internationale kampioenschappen te ondersteunen.
- De KNSB is er niet in geslaagd om structureel meer sponsoring te verwerven voor topschaak. Wel is er blijvend aandacht voor.
- De KNSB is minder dan vroeger in staat om topschakers via NK's en vertegenwoordigende toernooien van een zekere inkomensbasis te voorzien.
- Het algemene sponsorklimaat is door de financiële crisis moeilijk, en toernooiorganisaties moeten soms noodgedwongen snijden in hun condities voor topschakers.

In het Meerjarenbeleidsplan 2011-2014 was geen speciale aandacht voor vrouwenschaak. Per 1 maart 2010 stond Nederland bij de vrouwen in het FIDE Landenklassement 14e. Voorspeld werd dat Nederland zonder extra inspanningen langzaam zou zakken. In februari 2014 staat Nederland 16e op de wereldranglijst. Vanuit de Sportagenda 2013-2016 krijgt de KNSB niet langer subsidie voor het vrouwen topschaak.

5.2 Ambities en doelstellingen 2015-2018

Nu Nederland weer duidelijk in de top-10 van de wereld staat is een logische doelstelling om minimaal deze positie te handhaven. In vertegenwoordigende internationale kampioenschappen wil de KNSB deelnemen met representatieve teams. Sportieve successen van Nederlandse topschakers hebben een positieve uitstraling naar het schaken in het algemeen. De KNSB wil blijven bijdragen aan de progressie van Anish Giri tot een heuse wereldtopper die op termijn om de WK-titel kan spelen. Een sportieve held stimuleert en inspireert ook andere (jeugd)schakers. In 1935 maakte de schaaksport in Nederland een grote sprong dankzij de wereldtitel van Max Euwe, en halverwege de jaren tachtig liep het hoogste KNSB-ledenaantal synchroon met de beste periode van Jan Timman.

Het is belangrijk dat de verbinding tussen topschaak en breedteschaak versterkt wordt. Dat betekent dat topschakers zich laten zien bij breedteschaakevenementen, bijvoorbeeld voor een simultaan, en dat verenigingen en toernooien gebruik maken van de voorbeeldfunctie die de topspelers hebben. Een speler kan naast toernooien spelen ook talenten trainen en simultaan geven.

Voor de vrouwen geldt dat een structurele top-10 plek de komende tijd niet in beeld is en dat het beeld bij de talenten geen aanleiding geeft om daar verbetering in te verwachten. Maar ook hier geldt dat Nederlandse topschaaksters wel een ambassadeur zijn voor de schaaksport. De ambitie moet hier niet los gezien worden van de wens om meer meisjes en vrouwen aan het schaakspel te binden. Ook de komende beleidsperiode zal er inspanning geleverd worden om meer sponsoring te vinden voor topschaakactiviteiten.

5.3 Plan realisatie doelstellingen 2015-2018

Doelstelling: Anish Giri begeleiden tot wereldtopper

Met ondersteuning van NOC*NSF zal de KNSB ook in de komende beleidsperiode zorgen voor een optimaal en individueel trainings- en begeleidingsprogramma voor Anish Giri. Daarbij is het belangrijk om flexibel te zijn en in te kunnen springen op de ontwikkeling van Anish. Na jaren begeleid te zijn door toenmalig bondscoach Vladimir Chuchelov, is sinds begin 2014 Vladimir Tukmakov de vaste begeleider van Anish. Structureel een plaats in de top-5 van de wereld te bemachtigen is de realistische doelstelling.

*Actoren: Anish Giri, KNSB, NOC*NSF, Vladimir Tukmakov, en eventuele andere trainers en begeleiders*

Doelstelling: Nederland neemt deel aan vertegenwoordigende kampioenschappen met sterk team
Het succes op het WK-landenteams in 2013 laat zien dat Nederland met de toptanden in de wereld meekan. Ook in de komende beleidsperiode zet de KNSB in op een hoge klassering op vertegenwoordigende kampioenschappen als het EK-Landenteams en de Olympiade.

Actoren: Topspelers, KNSB

Doelstelling: de verbinding tussen topschaak en breedteschaak versterken

Topschakers kunnen bij uitstek de schaaksport stimuleren door hun prestaties, hun aanwezigheid en het uitdragen van hun kennis. Clubschakers worden geïnspireerd door simultaan, trainingen en lezingen van sterke grootmeesters. Tegelijkertijd is het ook nuttig voor topschakers om hun ervaringen te delen, en ambassadeur te zijn voor de schaaksport.

Actoren: Topspelers, KNSB, verenigingen

Doelstelling: vrouwentopschaak in stand houden en vrouwen-/meisjesschaak stimuleren

Alhoewel Nederland bij de vrouwen niet in de top-10 van de wereld hoort, is Nederland wel degelijk ook bij de vrouwen een sterk schaakland (no 16 van de wereld in 2014). Er schaken echter steeds minder meisjes gedurende een langere periode, wat niet alleen uiteindelijk gevolgen zal hebben voor de schaakprestaties van het nationale team maar ook voor de sfeer op regionale en nationale kampioenschappen, toernooien en bij verenigingen. Onze nationale topschaaksters zijn goede ambassadrices van de schaaksport en kunnen bij uitstek meisjes stimuleren en inspireren. Dit kan door traditionele activiteiten als trainingen, simultaan en lezingen, maar ook door het gebruik van sociale media.

Actoren: Topspeelsters, trainers, KNSB, regionale bonden, verenigingen

Voor uitgebreidere informatie ga naar de KNSB site :

<http://www.schaakbond.nl/knsb/organisatie/bondsraad-1>